

# BİR HANI NASIL YAKTIM?

**Prof. Dr. Abdurrahman KILIÇ**  
İTÜ Makina Fakültesi

**Y**asak savmak için yapılan, kural-lara uygun olarak oluşturulmayan yangın söndürme tesisatları, hiç yapılmamasından daha fazla zarara sebep olabilmektedir. Ülkemizde var olduğu belirtilen birçok yangın korunum tesisatı, sadece görünürde var olup, gerçek anlamda standartlara uygun olarak yapılan ve istenilen görevi yerine getirebilecek durumda olanların sayısından ne yazık ki fazla değildir.

Bir akşam Eminönü bölgesinden bir yangın haberi geldi. 22 Eylül 1993 günü, saat 21:00 civarlarındaydı. Eminönü bölgesinde gece saatlerinde kalan insan sayısı az olduğundan, binaların iç kısımlarındaki yangınların fark edilmesi zaman almakta, yangın büyüyerek dışarıdan görülür hale geldikten sonra, bekçi veya polisler tarafından itfaiyeye haber verilmektedir. Olay günü, itfaiye olay yerine ulaştığında, etrafı yüksek hanlarla çevrili olan Sabuncu Han'ın tamamının alevler içinde olduğu görüldü. Söndürme çalışmalarına ve bitişik hanların korunması yönünde çalışmalara başlandı. Sabuncu Han, etrafı yüksek hanlarla çevrili bir ada içinde bulunmaktaydı ve bekçisi yoktu. Muhtemelen işyerleri kapatıldıktan hemen sonra, hanın iç kısmında yanma başlamış, civarda kimse olmadığı için görülemedi ve yangın bir saat devam ettikten sonra çatıya ulaşınca, karşıda bulunan Çarşılı Gürün Han'ın bekçileri yangını görmüş, telefon bulunmadığı için karakola yürüyerek gitmişler ve polise haber vermişler. Polis

itfaiyeye haber verinceye kadar yangın yandaki hanlara sirayet etmiş.

Olay yerine ulaştığımda, yangın Çarşılı Gürün Han'a henüz geçmemişti. Bence ülkemizin en değerli itfaiyecilerinden olan o tarihteki yardımcım Mehmet Sümeli ile birlikte hanın içine girdik, üst kata kadar çıktık; handa yangın yoktu. Çarşılı Gürün Han'ın, Sabuncu Han'ın olduğu avluya bakan küçük bir penceresi bulunuyordu ve pencere cam bölme içinde sentetik ipliklerle dolu bir depoya açılmıştı. Pencereden depoya yangın her an geçebilirdi. Mehmet Bey ile etrafa bakarken, deponun hemen yanında bir yangın dolabı olduğunu gördük. İlk aklımıza gelen, yangın dolabı ile deponun içini ıslatmak ve yangının Çarşılı Gürün Hana geçişini engellemek oldu. Mehmet Beye seslenerek "Hemen hotumu ser, yangın dolabını aç" dedim ve ben müdahale etmek için deponun cam kapısını kırmaya başladım. Cam kapıyı kırdığımda hava sirkülasyonu arttı. Mehmet Beye hortumu çabuk getirmesi için seslendim. Bir taraftan "Çabuk çabuk" diye bağıryordum. Mehmet Bey "dolabın içi boş vana yok" dedi. Olacak şey değildi, yangın dolabı kapağı vardı ama içinde bir şey yoktu. Depoda yangın başlamak üzereydi. İtfaiye ekipleri diğer hanların içerisindeydi. Hemen grup amirlerini telsizle arayarak Çarşılı Gürün Han'a bir kol çıkarmalarını istedim. Depo tutuşmaya başladı. Yapacağımız hiçbir şey yoktu. Aşağı indik. İtfaiye ekipleri gelinceye kadar hanın tamamı dumanla doldu ve

yangın büyüdü. Yangın söndürüldü ama han enkaza dönüştü.

Hanın yanmasına, yangın dolabının bir boruya bile bağlantı yapılmadan, yasak savmak için duvara tutturulmuş olması neden olmuştu. Yangın dolabını görmeseydik kapıyı kırmayacaktık. Kapıyı kırmadan itfaiyeyi çağırıyorduk yangın genişlemeyecekti. Yangın dolabının bağlantısı olsaydı, yangın başlamadan önlenecekti ve han yanmayacaktı. Olaydan sonra hataları bulmak ve öğüt vermek teorik olarak çok kolaydır. "Önce yangın dolabını kontrol edip sonra kapıyı kırmak gerekirdi. Kapı kırıldığı için taze hava nedeniyle tutuşma hızlandı, kapı kırılmasaydı yangın daha geç başlardı" diye yorum yapılabilir. Fakat yangın anında, uzun bir süre düşünmek için zamanınız yoktur. Yan taraftaki binalarda alevler metrelerce yükselirken ve bir an önce kontrol altına almak için çaba sarf ederken, yangın dolabının duvara boş olarak tutturulduğunu düşünmek kolay olmuyor.

Başka bir yangında hortum dolabı bir boruya bağlanmıştı; ama boruya bağlanan yangın dolaplarında su olmadığını, su olan yangın dolaplarında ise su basıncının ve debisinin çok yetersiz olduğunu çok gördüm. Bir tesisatın var olmasından daha da önemlisi, uygun tasarlanması ve uygun yapılmasıdır. Uygun olmayan bir tesisatın olması, gereksiz güven oluşturmaktadır. Hal-kin eğitilmesi ve denetimlerin yapılması şart. ■